

5. szám
(1999.
december) [PDF](#) | [Nyomtatás](#) | [E-mail](#)

Tartalom:

[Kutatásvezetői tanfolyam](#)
[Az UAZ-név pályázat eddigi eredménye](#)
[2000 első félévi programterv](#)
[Szilveszter a Mecsekben](#)
[Beszámoló a közgyűlésről](#)
[Túra hátrányos helyzetű gyerekeknek](#)
[Őszi kutatótábor](#)
[Kutatóhétvége](#)
[Nyári Mikulás Túra](#)
[Barangolás a Börzsönyben](#)
[Van Isten! \(az ócsai kirándulás\)](#)
[Alsóhegyi túra](#)
[Elvesztettek Miskolcon](#)
[A Békási-szoros és a Gyilkos-tó Nemzeti Park](#)
[Válasz Ország Jánosnak \(nyílt levél\)](#)
[Egyesületünk támogatói](#)

Kutatásvezetői tanfolyam

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat és a Magyar Természetbarát Szövetség Barlangász Bizottsága 2000-re végre meghirdette a túra- és kutatásvezetői tanfolyamot. Egyesületünk számára nagyon fontos, hogy vizsgázott kutatás illetve túra- és kutatásvezetőink legyenek. Mindeközül ilyen tagunk nem volt és ez igen megnehezítette a kutatási engedélyek megszerzését, illetve bizonyos túrák lebonyolítását. A tanfolyam közel egy éves és havonta akár több hétvégét is elvesz a résztvevő idejéből és a díja sem kevés. Az Egyesület Elnöksége úgy döntött, hogy a résztvevőknek sikeres vizsga esetén a költséget megtéríti, bizonyos számú következő években ledolgozandó műszak fejében. A tanfolyamra 8 adták be a jelentkezésüket az Egyesületből és 4 tagunknak fogadták el. Név szerint: Barta Károly, Dobó Barna, Rosztóczy Péter, Tarnai Tamás.
Munkájukhoz sok kitartást, vizsgájukhoz sok sikert kívánunk!

UAZ-név pályázat

Az eddig beérkezett nevek: Doloróza, Makrancos Kata, Katakizma, Vaslady, Boszorkány, Eszmeralda (zöld és vak), Böbe, Erzsók, Zsuzsi/ka, Lúdmilla, Ursula, Viktória, Natasha, az urali táltos. A kuratórium még nem ült össze, hogy döntsön a keresztlő ügyében, tehát továbbra is várjuk a névjavaslatokat.
(Nekem az Eszmeralda tetszik, a szerk.)

2000 első félévi programterv

dec. 30-jan 3 Kutatóhétvége és évezred-búcsúztatás a Mecsekben
jan. 7-9-ig Természet- és Környezetvédelmi Nevelés Program (TKNP) 3. túrája a Mecsekbe
jan. 29-30. Közgyűlés
febr. 25-27. Kutatóhétvége
márc. 10-26. Tavaszi Kutatótábor
márc. 24-26 TKNP 4. túrája
ápr. 7-9. Kutatóhétvége
ápr. 14-16. Pilis, Sátorkőpusztai-bg., Pilis-bg., Szopláki Ördöglyuk, Leány- és Legény-bg.
szervező: Hajnal Ágnes
ápr. 28-31. Erdélyi barlangtúrák szervező: Varga Eszter
ápr. folyamán Répcelak, széndioxid-bánya látogatás szervező: Ország János
máj. 5-7. TKNP 5. túrája
jún. 23-25. Kutatóhétvége
jún. 23-25. TKNP 6. túrája
júl. 28- aug. 13. Nyári kutatótábor
aug. folyamán Tábor a Biharban (Padis-fennsík) a Pizolit Barlangkutató Egyesülettel közösen.
Felszíni és barlangi túrák Európa legszebb karsztfennsíkján.

Szilveszter a Mecsekben

Óévbúcsúztató kutatótábort rendezünk a Mecsekbe dec. 29-től jan. 03-áig. Ami biztos az a túrák, kobakkal koccintás 31-én a Szuadó-végponton és a jókedv. A szállás a kisházban. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!

Beszámoló a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület 1999. október 15-i közgyűléséről

A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület Elnöksége 1999. október 15-én összehívta az Egyesület Alapszabály által előírt Közgyűlését részleges tisztújítással egybekötve. Mivel a kezdés időpontjában (14h) nem volt jelen a tagság 40%-a, a Közgyűlés feloszlásra került, melyet egy óra elteltével hívtak újra össze (15h). Miután Tarnai Tamás elnök köszöntötte a megjelenteket az Elnökség a következő pontokat tárta a Közgyűlés elé.

1. Gila Csaba megtartotta az Egyesület idei pénzügyi beszámolóját. A tagok közül senkinek sem volt kérdése, a Közgyűlés egyhangúlag elfogadta azt.

2. Tarnai Tamás elővezette a pártoló tagság létrehozásának szükségességét és elvét, majd a Közgyűlés elé tárta a pártoló tagságra vonatkozó szabályzat tervezetét, amit pozitívan fogadtak. A pártolótagsági rendszer szabályzatát egyhangúlag elfogadták.

Tarnai Tamás felvetette az Egyesület munkájához elengedhetetlen volna egy sokkal nagyobb helység használata, mint a mostani. Hatékony operatív munkát, megfelelő felszerelés raktározást és karbantartást ugyanis már nem lehet az Egyesület régi helységében megfelelően megoldani. Mivel az eddigi támogatásokat (mind pályázati, mind pártolói, illetve szponzori források tekintetében) főleg célirányosan programfinanszírozásra kaptunk, elengedhetetlen volna további pártolótagsági hozzájárulások megszervezése, hogy a tevékenységeink háttérét biztosítani tudjuk. A jövőben ugyanis egy megfelelő Egyesületi helység (iroda-raktár) nélkül, a jelenlegi nem megfelelő munkakörülmények miatt akár a sikeresen megkezdett és folytatott

programjaink is veszélybe kerülhetnek. Ezen a helyzeten tehát legkésőbb jövő tavaszig progresszív módon változtatni kell, mégpedig egy minden szempontból alkalmas helyiség vagy iroda működtetésével, illetve a működtetéséhez szükséges források (akár pályázati, akár pártolótagsági, akár szponzori, akár önkormányzati források igénybevétele útján történő) biztosításával.

3. Következő lépésben a Pályázati szabályzat került megvitatásra. Rövid eszmecsere után végül senkinek sem volt ellenvetése, a Közgyűlés ellenszavazat nélkül elfogadta azt.

4. Az alapszabály módosításokat Gila Csaba ismertette.

Az Egyesületbe való belépéshez elég két ajánló (egyhangúlag elfogadva)

Az Elnökség félévente hatszor, lehetőleg havonta ülésezik (egyh. elfog)

5. Tarnai Tamás javasolt két személyt a tiszteletbeli tagok sorába. Nédli Imrét és Szabó Károlyt a Közgyűlés egyhangúlag tiszteletbeli taggá választotta.

6. Az Ellenőrző Bizottság elnöke Gila Csaba megtartatta esedékes beszámolóját. Kérdés nem hangzott el, a Közgyűlés a beszámolót egybehangzóan elfogadta.

7. Gila Csaba felvetette, hogy overál vásárlási akciót kellene hirdetni a tagok részére. Az akció feltételeiről heves vita bontakozott ki. Gila Csaba által ajánlott feltételek: - jelen és előző félévi tagság - bizonyos számú műszak Barta Károly által javasolt feltételek: bizonyos számú műszak után automatikusan kap minden tag egy overall (pl.: 30 műszak). Tarnai Tamás ellenvetése: Még nincs tervezhető forrásfedezetünk, ezért Karcsi javaslata nem a legjobb, hiszen adott esetben ez teljesíthetetlen kötelezettségvállalást jelenthet a tagok felé, amit az Egyesület nem biztos, hogy fel tudna vállalni. Felmerült a kérdés, hogy a jelenlegi tartalékpénzünket overallakcióra vagy terembérletre fordítsuk? Fejes Csaba felvetette, hogy egyéni felszerelésre is adjunk támogatást. Ellenvetések: Tarnai Tamás és Barta Karoly szerint az overall nélkülözhetetlen, személyes alapfelszerelés és emellett, ezért szerintük az Egyesület csak az overálvásárlást tudja támogatni. A vita szavazással zárult, ahol a következőket fogadta el a Közgyűlés:

50 000Ft-ot különítünk el overall-vásárlási akcióra, mellyel az összes jelentkezőt egyenlő arányban támogatunk.

Az akcióban csak tag vehet részt.

Legalább 10 teljesített műszakkal kell rendelkeznie.

Az újaknak begyűjtjük az igényeiket és megteremtjük a lehetőséget, hogy a kedvezményes forráshoz eljussanak, de támogatást nem kapnak.

9. A Közgyűlés egyszerű többségi szavazással megválasztotta a Választási Bizottságot, amelynek elnöke Barta Károly, tagjai Zalai Márta és Szamkó Szabolcs lettek. A Választási Bizottság vezette le a részleges tisztújítást, amelynek eredményeképpen a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület tisztségviselői 1999. október 15-étől a következők:

elnök: Tarnai Tamás

titkár: Ország János

Elnökségi tagok: Szőke Emília Hajnal Ágnes Nédli Zsuzsanna Dobó Barna

Ellenőrző Bizottság elnöke: Gila Csaba

Ellenőrző Bizottság tagjai: Barta Csilla Zsuzsanna Nemes Dóra

Mivel a Közgyűlésen Ország János nem tudott részt venni, azonban a titkári posztra kiírt választáson indulni kívánt, meghatalmazással ruházta fel Gila Csabát érdekének érvényesítése ügyében.

A közgyűlés befejezéseként Tarnai Tamás elnök a vezetőség és a maga nevében megköszönte a bizalmat és az érdeklődést, majd az ülést berekesztette.

Ország János

Természet- és környezetvédelmi nevelés program hátrányos helyzetű gyermekek számára

Első túra

A túra időpontja: 1999. október 08-10. (Az eredeti időpont: szept. 24-26. de az adott intézmény visszalépése miatt későbbre tolódott.)

A túra szervezője: Ország János

Részvevők: hat diák az Árpád Gyermekotthonból (Szeged) Tóth Piroska (13 éves) Albert László (15 éves) Albert Zsolt (10 éves) Nagy Zsolt (10 éves) Fehér Mihály (15 éves) Tikviszki Róbert (15 éves)

Két nevelő: Pál Melinda és Baranyi Róbert (VEMAFÁ)

Szállás: Orfű, Barlangkutatóház

A túra leírása: 1999. okt. 8-án tankolás, bevásárlás (TESCO) és bepakolás után érkeztünk az Otthonba a gyermekekért 15h-ra. Rövid búcsúzkodás után nekivágtunk az útnak. Az UAZ-típusú gépjárművünkkel csupán egy alkalommal volt komolyabb gond, mikor megszűnt a világítás. Szerencsénkre találtunk Lánycsónon egy nagyon kedves autóvillamossági-szerelőt, aki ellenszolgáltatás nélkül segített a bajunkon. A négy és fél órás útból végül is öt és fél óra lett. Az orfűi házhoz 21h körül érkeztünk meg. Vacsora és fekvés volt a program. Szombaton reggel 08h-kor indultunk túrázni. Egész napos túrát szerveztünk a gyerekeknek.

Program: Szuadó-völgy barlangjai, Malom-múzeum, Melegmányi-völgy mésztufagátjai, uszoda (a tisztálkodás jegyében). Este szolid vacsora a tűzhely problémái miatt. Vasárnap kicsit később keltünk, reggeliztünk, pakoltunk, tankoltunk és 12h körül indultunk Pécsre. Megnéztük a Pécsi Terráriumot, megebédeltünk majd Szegednek vettük az irányt. 19h-ra értünk vissza az Otthonhoz. Úgy vélem a gyerekek jól érezték magukat (akárcsak én), kellemesen elfáradtak és a nyár (vagy kora ősz) legutolsó napsugarait kihasználva közelebb kerültek a Természethez. Megmutattam nekik, hogyan kell tájékozódni, térképet olvasni. Meséltem a barlangokról, azok képződéséről, az édesvízi mészkőről, a talajerózió problémájáról, időjárási jelenségekről és a Mecsekről. Használhattak tájoló, távcsövet és a képzeletüket. Megtanulták óvni és becsülni a Természetet!

Szeged, 1999. október 22.

Ország János

Őszi kutatótábor 1999. október 21-25.

A tábor résztvevői: 31 fő: Balyi Krisztina, Dömsödi Gábor, Egerszegi Miklós, Farkas Zsuzsanna Gáva Ildikó, Gila Csaba, Hajnal Ágnes, Halász András, Horváth Antónia, Juhász Ágnes, Kiss Papp Géza, Kopasz Ágnes, Kopasz Ildikó, Kopasz Imre, Kovács Katalin, Kőhidi Csaba, Madarász Viktor, Medveczky Árpád, Nagy Katalin, Nédli Attila, Nédli Zsuzsanna, Seres Anikó, Szabó Zsófia, Szamkó Szabolcs, Sente Varga Ágnes, Szepesi Bálint, Szeredi Anna, Tegzes Zoltán, Vajdics Andrea, Várszegi Krisztina, Zalai Márta.

A tábor feladata a Trióban nyáron elkezdett munka folytatása volt. A nyári táborban elért új végpont egy nagy omlásban van, ahol a továbbjutás csak a törmelék átbontásával lehetséges. Ez nagyon veszélyes munka, mert felettünk alattunk és jobb (keleti) oldalt is csak kövek és agyag van melynek állékonysága kiszámíthatatlan. A járat folytatása ugyan látszik bár még nem elég tágas, de tovább bontani az omlás megtámasztása és stabilizálása nélkül életveszélyes. Ezért már a nyári táborban elkezdünk betonozni, hogy legalább egy biztonságos zugot alakítsunk ki az omlásban, aminek a védelmében lehet dolgozni, illetve, ahova vissza lehet húzódni veszély esetén. A nyáron a járat bal (nyugati) oldala jól ki lett biztosítva, a feladat a jobb oldal megerősítése illetve az omlás két oldalán átívelő védőfal alátámasztása volt.

Október 21., csütörtök: reggel 5 órakor indultunk az Egyetem udvaráról az UAZ-zal, a "kislány" nem tagadta meg önmagát egy tiszteletkönyvit toltuk az Ady tér körül mire beindult. Bár utána ment rendesen csak a gázpedál akadt be sűrűn de azt idővel meg lehetett szokni. Baján álltunk meg tankolni illetve, bevásárolni. Majd Pécsen háromszor: kétszer, mert kinyílt a hátsó ajtó egyszer meg megvenni azt, amit Baján nem sikerült. Kb. 11 órára értünk Orfűre, ott kipakoltunk majd átmentünk Abaligetre a szerszámokért, a reduktorért és a müzliért. Közben telire cseréltük a gázpalackot. Délután még kimentünk a Szuadó-völgybe ahol felmértük, hogy mit kell csinálni a Trióban illetve kitereltük a Szuadó-barlangból a vizet. Itt derült ki, hogy a kulcsát Szegeden hagytuk ennek a levét leginkább O. Jani itta meg ugyanis pénteken is korán hajnalba kellett kelnie, hogy a később érkezőkkel el tudja küldeni. Mire visszaértünk a kisházhoz megérkeztek a többiek. Késő délutáni programnak az UAZ gázzal való feltöltését terveztük de a kocsit nem akart elindulni így ez elmaradt. Este még megérkezett Nédli Attila és Medveczky Árpád Kaposvárról az UAZ-ért. Ők ugyan el tudták indítani a kocsit de pár száz méter után leállt ugyanis már nem volt benzin benne. A kannában lévő kb. 2 liter benzint betöltve eljutottak Sásdig ahol megtankoltak és észrevették, hogy a kocsit műszakija már több hete lejárt. Így az UAZ-nak több időt kell Kaposváron töltenie. Október 22., péntek: Reggel kiderült, hogy a szerszámok az UAZ-ban maradtak és nincs meg a vödörhúzó kötéll. De a problémákat megoldottuk. átmentünk Abaligetre és sok kis kötéldarabból tesz hosszút és a szerszámok sem voltak létfontosságúak a munkához. Eredetileg a betonozást akartuk elkezdni a Trióban, de ahhoz el kellett készíteni az omlást ezért egy-két órát csak kifele vödörztük a felesleges anyagot a barlangból. Ezután Hajnal Ági a fényképezőgépével és egy pár alkalmi világosítóval és modellel végig fotózta a Triót. Ezután a Trióról egy teljes képdokumentáció áll majd rendelkezésünkre. A fotózás elhúzódott, ezért aki a felszínen maradt szintén nem télenkedhetett. egy hordót kellett vízzel megtölteni, illetve amikor nyilvánvalóvá vált, hogy már nem érdemes elkezdni a betonozást egy lépcsőt készítettünk a turistaúttól a Trióig tartó meredek hegyoldalba, majd legvégül a nyár táborhely mellett tervezett röplabda pálya területét tisztítottuk meg. Közben megérkeztek azok, akik péntek reggel indultak, megtekinthették a Szuadó-barlangot. Este tumultusra lehetett számítani ugyanis közel 30 embert kellett elhelyezni a 13 férőhelyes kisházban és sátrakban. Végül is simán és problémamentesen megoldódott ez is.

Október 23., szombat: ezen a napon végeztük el a munka nagy részét. Olyan sokan voltunk, hogy egy 7 fős különítmény a Tegzes Zoliéknak tudott besegíteni a Viganvári nyelő bontásában. A többiek a táposokat leszámítva a Trió betonozásához vonultak fel. Dupla műszakos betonhordás volt a feladat. A végpont jobb oldalát biztosítottuk betontömbel

illetve falazással. Majd erre a betontömbre alapozva egy vasbeton pillérrel támasztottuk alá azt a falat, amit még Karcsi rakott a nyáron keresztbe az omlásban. A betonozás szünetében a külső akna mellett felhalmozott igen ingatag kötőrmelék dombot pakoltuk át, hogy ne legyen útba és legyen hely a később kitermelendő anyagnak. A betonozás este hatig folytattuk és akkor is csak azért hagytuk abba mert elfogyott a sóder. Kb. 6-7 vödörnyi beton kellett volna még. Így a munka befejezése másnapra maradt. Még délelőtt 3 fő megtekintette az a barlangot ami mostanában nyílt meg a Szuadó-völgy és a Büdöskúti-völgy találkozásánál az országút mellett. Kb. 20 méter mély és hosszú és egy bontható hasadékban végződik állítólag. Este még egy páran megnézték a Vízfő-barlangot is.

Október 24., vasárnap: ezen a nap sokan hazamentek de azért maradtunk annyian, hogy a betonozást befejezzük. Először is sódert kellett keríteni, a patak hordalékát nem találtuk megfelelőnek ezért a nyári táborhelynél kapartuk fel az egykori sóderdomb helyét és sikerült 5 vödör sódert fellapátolni. Ezután újra beindult a futószalag és kb. 14 órára kész is lett a pillér. Egy páran még lementek a Szuadóba majd lezárták is beleterelték a vizet. Délután a szerszámok tisztítása pakolás a kisház rendbetétele volt a feladat.

Október 25. hétfő: elpakolás és a takarítás befejezése után utazás vissza Szegedre.

Összegzés:

A tábor alatt elkészült: Trió végpontján lévő omlást jobbról biztosító betonfal egy része, a Trió dokumentációs fotózása, egy lépcső a Trióhoz, egy új pad a kisháznál, megtisztítottuk: a nyári táborhely mellett kialakítandó röpi pálya helyét arrébb pakoltuk: a Trió bejárata felé tornyosuló kőhalmot kipakoltuk: a Viganvári-nyelőben lévő depót (Tegzes Zoliék bontása) elfogyott: a sóder és a müzli, és a benzin az UAZ-ból életveszélyessé vált: a panoráma WC nem találtuk: a vödörhúzó kötelet a kisházban maradt: pulóver, zokni, póló

Gila Csaba

Kutatóhétvége: november 19-21.

Résztevők: Doszkocs Veronika, Kiss Papp Géza, Kovács Tímea, Ország János, Szepesi Bálint, Szira Fruzsina, Tarnai Tamás, Tegzes Zoltán, Varga Eszter

Végzett munka:

1. Betonozás: A Trió-nyelő végpontjának biztosítására szeptemberben felépített betonfalakat ellenőriztük, leszedtük a zsaludeszkákat. Elégedetten nyugtáztuk, hogy a beton megkötött, megfelelően kiszáradt és a célnak megfelelően kiválóan biztosít. Továbbá megvitattuk a további betonos biztosítás helyét, annak módját.
2. Szállítás: Kihordtuk a Trió-nyelőből a zsaludeszkákat, biztonságba helyeztük az időjárás viszontagságai elől. Valamint kipakoltuk a belső depót.
3. Kőzetmintát gyűjtöttünk geológiai felméréshez a Trió-nyelő hat meghatározott pontjáról. A mintákból vékonycsiszolatokat készítettünk melyek segítségével a kőzetminőséget meghatározhatjuk.
4. Vízkémiai elemzést végeztünk Orfűn a bolt melletti forrásból az Egyesület tulajdonában levő hordozható laborral. Különböző szennyeződések, jellemzőket vizsgáltunk: nitrit, nitrát, mangán, foszfát, pH, keménység. A mérés jelentősége tájékoztató jellegű, közelítő értékeket produkált. A későbbiekben tervezzük a mintavételezések helyének kibővítését: Mészégető-forrás, Gubacsos-nyelő és -forrás, Sárkány-forrás, Sárkány-kút; valamint a minták pontos

laboratóriumi elemzését összhangban a VITUKI-vizsgálatokkal.

Ország János

Nyári Mikulás Túra

túra időpontja: 1999. augusztus 20-22

helyszíne: Aggtelek

résztevők: Bizvurm Edit, Dobó Barna, Egerszegi Miklós, Kovács Tímea, Medveczky Árpád, ...Réka, Nédli Imre, Nédli Imréné, Nédli Béla, ...Ildikó, ...Joci, Nédli Attila, Nédli Zsuzsanna, Szamkó Szabolcs, Tegzes András, Tegzes Zoltán, Tóth Iván, Tóth Adél, Tóth Csilla, Tóth Virág, Zalai Márta Papp Krisztián

A túra rövid leírása: 1999. augusztus 20. péntek: Reggeli ébredés után elkeseredtünk a zuhogó eső láttán. Reménykedve keresgélünk egymást a hatalmas területű aggteleki kempingben. 10-11 óra tájban meg is találtuk egymást és az eső is elállt. A társaság egyik fele elment a Baradla középtúrára, a vaddisznóbbak a Meteorba, ahova zuhogó esőben gyalogoltunk fel a Lófingató (ez mindent elárul) nevű emelkedőn. A barlangról kevesen, kevés és halvány emlékképekkel rendelkezünk, de ez senkit sem riasztott el, bátran nekivágtunk. Szerencsésen leértünk a Titánok csarnokába, ahol mindenki szétszéledt csodálkozni és gyönyörködni, mert azt aztán tényleg lehet. Miki és Andris leszakadt a csoporttól, így ők a továbbiakban önálló egységként folytatták útjukat. Saját bevallásuk szerint úgy eltévedtek, hogy azt se tudták, hol lehetnek és merre kell kimenni. Mikor rájöttek merre is van a felszín, elindultak kifelé, de mivel mi még nem értünk ki, csak a csukott ajtóval találták magukat szembe. Mi eközben bejártuk a Titánok csarnokának rejtett zugait, amíg csak egy csak kötéllel járható akna nem állta utunkat. Ott megettük a végpontcsokikat (az egyik egy kicsit megszenvedte az utazást, és egy alufólia-pirospaprika-csoki homogén masszává alakult át) visszafordultunk és nem sokkal a kijárat előtt megtaláltuk Mikiéket. Szóval szerencsésen kiértünk de lefele még hatalmasakat estünk a teljesen elázott Lófingatón. Akik a Baradlában voltak már délután végeztek a barlanglátogatással és este elmentek a barlangkoncertre is. Este a helyi kocsmáé bevételét javítottuk (no nem sokkal, mert nagyon drága volt a sör).

1999. augusztus 21., szombat: Reggel verőfényes napsütésre ébredtünk. A résztvevők zöme a Béke-barlangba indult. Először megnéztük a száraz ágat, amiben a megszokotthoz híven térdig ért a víz. A főágba együtt indultunk, és szintén a szokásoknak megfelelően kisebb csoportokban történt a visszaindulás, az egyének vízszonyának megfelelően. Az első csoportban öten fordultak vissza, a többiek rendületlenül nyomultak tovább. Kb. félúton megtörtént a karbidtartályok rendbeszedése, feltöltése, ami nem kis izgalommal járt együtt. Miki ugyanis meg akarta nézni, hogy miért nem világít a karbidtartályom. Ehhez azt a módszert választotta, hogy lecsavarta az alját és közelről megnézte, hogy mi is a probléma. Csak azt az egy apróságot felejtette el, hogy az ő fején is egy karbidláng ég. Na most ez az apróság azt eredményezte, hogy a tartályomból kiszabaduló összes gáz egy pillanat alatt berobbant. A barlangot betöltötte a tűzgolyó, ahányan voltunk, annyifele ugrottunk, de szerencsére senki sem égett meg. Miki persze első ijedtében beleejtette az összes karbidomat a patakba, ami ott kellő mennyiségű vizet találva, teljes erővel elkezdett gázt fejleszteni. Mindannyian ledermedtünk és vártuk, hogy mikor robban be az egész barlang, szerencsére Mikinek volt annyi lélekjelenléte, hogy kikapta a karbidot a vízből és visszapaszírozta a tartályomba. Ezzel a Béke barlang felrobbantása elmaradt, de ezután egy darabig a karbidlámpám enyhén turbósítva égett nem volt szükség egyéb világító eszközre. Eme rövid, de izgalmas közzjáték után továbbindultunk, amíg csak el nem értük a derékig érő vizet. Itt

természetesen a pudingok visszafordultak csak a vaddisznóbbak mentek tovább, akik el is jutottak a végpontig. Bevallásuk szerint a víz később sem ért derék fölé. A korábban visszafordultak a kinti napfényben élvezkedtek és somot ill. kökényt legeltek. A felszínen maradtak mindeközben túráztak egyet, majd csodás babgulyást főztek, amit az utolsó "békések" felérése után jó étvégygyal elfogyasztottunk és azóta is nagyon hálásak vagyunk nekik.

1999. augusztus 21., vasárnap: Korai kelés után egyesek már reggel elindultak haza, míg mások a Kossuth-barlang meghódítására indultak. A barlang előtt pestiek is csatlakoztak a csapathoz, így mentünk le összesen tizennégyen, aminek következtében igen lassan haladtunk, különösen a patak fölé vert láncos úton. Bementünk egészen a végponti szifonig, visszafele egyesek belepotyogtak a vízbe, mások direkt úszva tették meg a kifelé vezető utat. Majd benéztünk egy oldalágba is. Csodálatosan lehetett tanulmányozni két teljesen eltérő genetikát a barlang alsó és felső részében. Dél körül fordultunk vissza, kettőre ki is értünk. A barlangból kijövet után mindenkire ráfért egy alapos mosakodás, ami után fájó szívvel vettünk búcsút egymástól.

Nédli Zsuzsanna

Barangolás a Börzsönyben

A túra időpontja: 99 szept. 25-27.

Résztvevők: Balyi Krisztina, Gila Csaba, Hajnal Ágnes, Papp Krisztián, Rosztóczy Péter, Szamkó Szabolcs, Zalai Márta

Már a túra kezdetén kiderül az, hogy a a túravezetőnk G. Cs. hiányzott a túravezetői tanfolyam néhány órájáról. Többek közt arról, ahol a pontosságot tanították, ugyanis a vonat indulása előtt fél perccel estt be. Szerencsére elértük a vonatot, vagyis megállították nekünk. (szaladós brigád, by kalauz néni) Pesten találkoztunk Péterrel majd helyet kerestünk a Nagymarosi vonaton valószínűleg az osztálykirándulások szezonja volt mert csak a bicikliszállító vagonban jutott hely.

Az igazi "no brain, no pain" túra Nagymarostól kezdődött. A dömösi átkelőnél felmáztunk a majdnem függőleges hegyoldalon hátizsákostul a Remete-barlangig. Kriszta ekkor értette meg, hogy mit jelent a túra jelszava. Ezután a Júliánusz barát kilátó, Törökmező, Kóspallag, Kisirtápuszta útvonalon Gila Csabi tempóban barangoltunk tovább. A nap végére kiderült, hogy a túravezetőnk arról az óráról is hiányzott ahol azt tanították, hogy sötétedés előtt érjünk a szálláshelyre. Persze ez senkit nem zavart, lelkesen vettük elő a lámpáinkat és folytattuk az utunkat a bivakhelyig.

Másnap reggel Krisztián egy magaslesen töltött éjszaka után csatlakozott hozzánk. Reggel oktatásban részesültünk, egy tapasztal természetjárótól (aki 20 éve járja a Börzsönyt de nem tudja hol van Vár-bükk) hogy túl későn kelünk így nem csoda hogy sötétben érünk haza, de mi nem ilyedtünk meg. Aznap sok látnivalóban volt részünk, az idő is kedvezett nekünk (kivételesen nem zuhogott az eső). A volt ércbányánál ásványt és közeteket gyűjtöttünk, felmáztunk a Tólak mocsarához, napfürdőztünk a Vár-bükk tetején, uzsonnáztunk a Salgóvár tövében, lemáztunk nagy bátran a Holló-kő 20 méteres sziklafalán. A Drino-patak völgyében a régi vasút maradványain haladva a patak mederben találtunk kellemes fürdőzésre alkalmas sziklamedencéket. Nekem nem volt kedvem fürödni ezért a helyi látványosságokban gyönyörködtem, vagyis akartam volna, de a fiuk által rendezett full monty elüldözött. Hazafelé Kriszta észrevette, hogy a patakparton felejtette az óráját. Mint kiderült nemcsak az óra maradt ott, hanem a térkép is. Az esti boklászás az erdőben csak azért volt gázos mert

éppen vadászszезon volt.

Vasárnap sátrat bontottunk és teljes menetfelszereléssel folytattuk a kirándulást. Megmásztuk a Nagy Hideg-hegyet, ahol ingyen csocsóztunk egy fél órát, majd a Csóványost is leküzdöttük és indultunk a Nógrádi vasútállomás felé. Haza felé utunkat állta egy kerítés, néhányan át másztak rajta mi lányok azonban találtunk egy átjárót mellette. Ismét előjött: a jé ott egy híd szindróma. Eddigi tempónkat fokozva értünk Nógrádra ahol már aprócska pontként feltűnt az állomás épülete, de még volt nem egészen 8 percünk a vonat indulásáig. A régi hagyományokhoz híven Csabi elment a közeli cukrászdába süteményért mi pedig jegyet vettünk és feltartottuk a vonatot. Bicikliszállító kocsi hiánya miatt fülkés kocsi kényzserültünk, de Pesttől ismét a megszokott kényelemben utaztunk. Utunkat zavarta néhány vasutas, aki megpróbált felszállni oda ahová nem szabad, de Kriszta rendre utasította őket. A túrát mindenki túlélte kisebb-nagyobb sérülésekkel.

Zalai Márta

Van Isten! (Az ócsai kirándulás)

Szürkén és borongósan indult ez a hétvége is. Kivételesen nem kellett a vonathoz rohanni (nem jött Csaba). Sajnos hárman (Z. Márti, Sz. Szabi és jómagam), csak később értünk le így lemaradtunk az esti beszélgetésről. Helyette a faluban bolyongtunk, keresve a szállásunkat. Közben már az esti bivakhelyeken gondolkodtunk. Ki is néztünk egyet-természetesen a posta előtt, ami szűkös lett volna ugyan, de nem áztunk volna be. Végül, aztán mégis csak a lelkész hivatalban aludtunk, H Péter és Samu társaságában.

A másnapi terv: barangolás az ócsai lápban. A Madárvártánál jókedvű madarászokkal találkoztunk, a túravezetőnk használhatatlansága miatt, magunk vágtunk neki a lápnak. Azért nem váltunk el tőlük rossz érzéssel, a befogott madaraikat mi engedhettük el.

Azt hittem, hogy ez a túra kalandok nélkül telik el. Hát tévedtem! Ahogy bóklászunk a lápban, egy csatorna keresztezte az utunkat. Tamás, mint túravezetőnk, elsőként lendült át rajta. Neki sikerült, nekem nem... Persze a többiek száraz lábbal keltek át, kb. két méterrel odébb. (jé ott egy híd! a szerk.) Szerény ebédünk végén előkerültek a táskákból a csokoládék. Tücsök szája önkéntelen fohászra nyílt: Van Isten! (H Péter szerint: Ez tény!). Hogy ne legyen olyan egyhangúan túra, a kevésbé járható utat választottuk, de nem bántuk meg! Iránytűvel a kezünkben törtünk át a láperdőn. Kicsit olyan érzésünk volt, mintha érintetlen, ember-nem-járta vadonban sétáltunk volna. Az erdő szélén, a fák gyökerei közül a talaj, az állandó vízzel borítottság miatt, kimosódott. A gyökerek kígyókként futottak széjjel a fák törzsei között, behálózva az egész talajt. Találtunk egy sásas-nőszirmos, kisebb nyílt területet, még így is, az őszi szürkéségben, lenyűgöző látvány volt.

A mezőre kiérve észrevettük az ócsai katonai bázist. Tamás és Péter rövid tanakodás után úgy döntöttek, hogy beveszik (a dokumentumok az SZKBE archívumában idővel elérhetőek lesznek). Nem sokkal sötétedés előtt értük az ócsai pincesorhoz. Egy órán belül visszatértünk ide, (lehet, hogy a hely szelleme vonzott), szalonnasütéssel egybekötött borozgatásra invitáltak minket.

Vasárnap reggelre a 7 fős társaság megfogyatkozott: csak 4-en maradtunk a Vasárnapi Istentiszteletre. Talán, mert ismertük Pétert, jobban hatottak szavai, mint vártam. Ő a változásról beszélt, az utunk folytatásáról, hogy sosem lehet megpihenni abban az állapotban amiben vagyunk. Állandóan felül kell bíráltni cselekedeteinket, Istenbe vetett hitünket. Néhány dolgot nem értek, talán a hit hiánya miatt, mindenesetre lelki és fizikai értelemben is igaz a mottó arról, hogy az úton tovább kell menni:

"Mert vándor vagy."

Hajnal Ágnes

Alsóhegyi túra

Időpont: 1999.november 12-14.

Helye: Bódvaszilas

Túra szervezője: Dobó Barna

Résztvevők: Hajnal Ágnes, Szőke Emilia, Kovács Tímea, Dobó Barna, Rosztóczy Péter,

Sipos György, Ország János

Szállás: tornateremben

5.20-kor már fenn ült a kis csapat a vonaton (álmosan) Szegedről. 5 óra múlva sikeresen megérkeztünk Miskolcra, ahol rögtön felugrottunk a Bódvaszilas felé induló vonatra. Amivel menetrendszerint be is futottunk. A polgármesteri hivatalban érdeklődtünk szállás után, ahonnan az oskolába irányították csipet-csapat-unkat. A csinos (öreg rókák kedvéért) igazgató néni nagyon szívélyesen fogadott minket és átadta a tornaterem kulcsát; egyszóval a szállásunk el volt intézve (200Ft/éj/fő). Legalább nem kellett sátorban aludnunk (eredeti terv). Még aznap fölkaptattunk a hegyre, hisz tervünk az volt, hogy még a délután folyamán bejárjuk a Baglyok-szakadékát. Útközben üzenetet hagytunk Tegzes Zoli barátunknak, annak reményében hátha megjön Pécsről. De nem gyűtt! Mire elérkeztünk a barlang bejáratához már korom sötét lett. A beszerelő Barna volt, aki nagyon aggódott a parányi csapatért, nehogy összebb menjen.

Figyelem kispajtások! A barlanghoz vezető út csúszós és életveszélyes. Annak ellenére, hogy a Baglyok-szakadék az ország egyik legtechnikásabb zombolya, nem rettentünk meg (Emília és Gyuri sem avatás).

Néhány gondolat:

Mit csinálunk itt kisemberek a mély fölött? (Emi)

Nagyon.....vágott a beülöm. (Ági)

Kár, hogy csak egy hosszú, meg egy óriás kantárom volt. (Tim)

Sirály volt a mélység! (Péter)

Utolsónak a legjobb; lehet nézelődni. (Jani)

Hétbőlhét! (Barni)

Sajnos még nem láttam! (Csabi, de nem a Fejes)

Éjfél után ütött az óra, mikor az utolsó emberke is kiért a barlangból. Az égen millió csillag fénye ragyogott, ami hidegséggel töltött el mindenkit (értitek?!). Miután visszaértünk a szállásra, csöndes kérdéskövetkező, azután csicsika. Akik lábat mostak: Timesz, Jánoska. Másnap, bőséges alvás után (8h), fitten és egyszerre ébredtünk (10h). Rövid kétórás készülődés után

elindultunk a nagy kihívás felé. A barlang meglátogatása előtt azonban még tettünk egy kis kitérőt a szomszédos baráti országba (bizonyíték az Egyesület irattárában).

1400-kor kezdte el beszerezni Jani a Vecsembükki-zsomboly 64-es bevezető aknáját. A nagy mélység és az óriási méretek láttán sem riadt meg senki. (Én megrettentem-Ági.) A 200-as depóig mentünk le, ahol csokihegyek kerültek elő. Még soha, egyetlen barlangban sem ettünk ennyi csokit egyszerre, de hát kellett az energia. A túra egy kicsit hosszúra sikerült, de mindenki számára nagy élmény volt, vagyis megérte. Azóta is aktív beszédtema.

1000 is elmúlt már, mikor a hatalmas ködben elindultunk hazafelé, legalábbis reményeink szerint. A lámpáink fényei reflektorkényt világították be a sötét erdőt. Szerencsére azért megleltük a helyes utat és visszataláltunk a faluba. A kései fekvést korai kelés követte a legfrissebbek számára (Ági, Gyuri, Jani). A hazautazás ugyanis két külön csoportban történt. Miskolcon szegény Ágnes el is vészett.

Kaland az élet! Végül azért rendben haza jutott mindenki.

Írta az élet és: Hajnal Ágnes, Szőke Emília, Kovács Tímea, Dobó Barna, Rosztóczy Péter, Ország János

Jegyzetelte: Kovács Tímea

Diktálta és a gépelőt cseszegette: Kovács Tímea

Gépelte: Ország János

Elvesztettek Miskolcon

Vasárnap reggel korán indultunk a miskolci vonattal (5h) Bódvaszilásról. Mire megérkeztünk Miskolcra megéheztünk. Elnéztem hát reggeliért a "közeli" boltba. A fiúk (Jani és Gyuri) eközben felcuccoltak a pesti gyorsra. Sajnos a vonat nem sokat időzött, így fél perces késéssel értem a peronra. Kissé megijedtem mikor üresen találtam a vágányt. Vártam egy percet, hátha valahonnan előbukkannak vigyorogva, mondván: Csak egy jó poén volt! De hát ők sem gyűttek. Gondoltam, hogy a legelső állomáson leszálltak és majd a következő vonatra -amivel én mentem később- visszaszállnak. Ám nem láttam őket egyik állomáson sem. Kezdtém izgulni, mikor Budapestre érve még mindig nem várt senki. Gondoltam, hogy ennyire már nem poén, nem nevettem halálra magam rajtuk (az igazat megvallva már a sírás kerülhetett, hogy hol lehet a csomagom). Tehát nem volt felesleges Janinak cipelnie az új 60m-es kötelet a tömegből csak azt szúrtam ki. Végre meglelt a zsákom...

Hajnal Ágnes

Csak a zsákod féltetted?

Gyuri, Jani

A Békási-szoros és a Gyilkos-tó Nemzeti Park

Mottó: "Még az is ki felső Olaszország nagyszerű és Svájcnak ünnepelt tavait látta, bámulattal fog e látvány előtt megállni. Nagyobbszerű tüneményt talán igen, de szebbet, vonzóbbat nem rejtenek a havasok keblökben."

(Orbán Balázs: A Székelyföld leírása. II.1869.111).

A világhírű szakadékvölgy tájjellegi, növénytani és földtani védterület. A népi legendákban gyakran szereplő Békási-szoros összekötő kapocs Erdély és Moldva között. A földtörténet középkorában keletkezett óriási korallzátony - a Nagybagyos - északkeleti mészkőrétegeibe vágódott be ez a csodálatos szurdokvölgy. A Békás folyó és sebes sodrású mellékfolyói alakították ki sok-sok évezred munkájával. Gyergyószentmiklóstól 24 km-re keletre található a 12 C műút mentén. Gyergyótól kelet felé haladva, a Pongrác tető kárpáti vízválasztóján túl, először a Gyilkos-tó tárul a látogató szeme elé.

Keletkezése: 1837-ben (mely csapadékos év volt) a mai területétől keletre emelkedő Gyilkoskő (1381 m, újabban 1401 m) oldalából az agyagos lejtőtörmelék (ez a jégkorszaki Würmben halmozódott fel) kellően megázva hegyomlásként zúdult alá és bőséges törmelékanyaga, köfolyása elgátolta a Békás-patak vizét. Tehát nedves lejtőmozgás következtében alakult ki a földtani- földrajzi irodalomban ismeretes természetes elgátolású vagy torlasztó. (Mások a tó keletkezését az 1838. január 11-iki földrengéssel hozzák kapcsolatba). A hegyomlás után megindult a mészkőréteg aprózódása, mely nagy mennyiségű agyaggal keveredett. Ennek vízzáró hatásaként rövidesen megszűnt a folyóvíz szivárgása és így fokozatosan kialakult a torlasztó. Régi neve Veres tó. A vasoxidos, meszes víz konzerválta a tó vizéből még ma is kiálló fák csonkjait. A tó felülete szép időben visszatükrözi a partok vörös mészkőszikláit. A torlasztó véglegesen 1838 nyarára alakult ki. Ekkor vízállása magasabb volt és kb. 1 km-rel hosszabban felnyúlt a Bagyos-patak völgyében. Keletkezéséről több népi eredetű legendát, mondát jegyeztek le. Az egyik monda szerint, egy garázdálkodó zsvány elrabolta a gyergyóditrói vásárból Ferencz Anikót, a szépséges hajadont, akit a Cohárd szikláinak közé cipelt. A lány a hegyek szelleméhez könyörgött és hívta őket segítségül. A havasok szelleme megsajnálta a könyörgő leányt és kivezette a sziklarengetegből. A felbőszült rabló akkorát ütött egy vasdoronggal a sziklára, hogy az megremegett és legurult. A lezúduló szikladarab elzárta a völgyet és a felgyűlt víz maga alá temetett mindent. Egy másik gyűjtés szerint, az áldozat a gyergyószárhegyi Fazakas Eszter, akit egy ivóvízforrás mellől rabolt el a zsványvezér és rejtett a Cohárd szikláinak közé. A monda tovább nagyjából hasonlít az előző változathoz. Természetesen árnyalatnyi különbséggel mesélik a mondát Gyergyószentmiklóson, Gyergyószárhegyen, Ditróban vagy Békáson. A tó eredetiségét és varázsát a fenyőcsonkokkal teletűzdelt vízfelület adja meg, a hátánál elterülő Kis-Cohárd sziklatömegével. A vízből kilátszó fenyőcsonkok a völgyet eredetileg borító fenyőerdő maradványai.

A hagyomány szerint a "gyilkos" elnevezés onnan ered, hogy a katasztrófa idején pásztorok legeltették juhaikat a lejtőkön, amikor hirtelen elnyelte őket a föld. Más vélekedés szerint a fenyőerdőt "gyilkolta meg" és "ma a vízből kimeredező csonkok, mint valamely székely község elhagyott temetőjének korhadó kopjafái figyelmeztetik a vándort a mulandóságra - meneto mori!" (Gyárfás Győző). Ugyancsak népi hagyomány szerint egyik télen a tó jége beszakadt, és az átkelők behaltak állataikkal együtt. Esőzések a beömlő patakok sárgás-vörösre festik a tó vizét és tetemes mennyiségű lebegtetett hordalékot szállítanak a tóba. Többen a vörös színű mészkőrétegektől származtatják a Veres-tó nevet. A tó neve az eltelt 160 év alatt mind a magyar, mind a román nyelvben vagy a Gyilkos-havassal, vagy a Vereskő-patakával függött össze. Így a képződmény eredeti neve Veres-tó volt, a tavat tápláló egyik legjelentősebb patak neve után. Benkő Károly is 1853-ban "Veres-tó" néven említi, úgyszintén Herbich Ferenc is 1866-ban Vörös-tóról ír. A Gyilkos-tó nevet Orbán Balázs viszi be a köztudatba, 1878-ban már Herbich is így használja a tó nevét. A bécsi Katonai Földrajzi Intézet 1892-ben még a térképein a "Vöröstitó" nevet használja. Első román írásos említése a tónak 1864-ből származik, ahol "Lacul petri rosi" néven fordul elő. Az idők folyamán előfordult Lacul Ucigas, Lacul Ghilcos és Taul Ghilcos néven is. 1936 óta a tó hivatalos neve románul Lacul Rosu. A víztükör eredeti méretei ismeretlenek, kezdetben a tó felnyúlt mind a

négy, öt tápláló, nagyobb patak völgyébe, valószínűleg még a Gyilkos-patak völgyébe is. Ma már csak a cohárd pataki ága van meg a tónak, jól észlelhető a szárazföld térhódítása. Az idők folyamán, ahogy a tó felülete egyre fogyott, a juh-pataki ág helyén kialakult az ún. Kicsi-tó, amely a század eleji leírásokban és térképeken még létezik, ma már lápos, égerfás, nyíres liget van a helyén. Először 1859-ben méri fel a tavat Herbrich Ferenc, de megjegyzi, hogy adatai pontatlanok, mert a tó egyes részei megközelíthetetlenek, számításai szerint a víztükör nagysága 56 katasztrális hold (32 hektár). Az 1864-es helynév összeírásban 36 hold nagyságúnak szerepel a vízfelület.

1955-ben Pisota I. És Nastase A. méri fel a tavat, ezek az adatok szerepelnek több mint 30 éven át a leírásokban. Közleményük szerint a tó kerülete: 3090 m, felülete: 126340 m², víztömege: 680084 m³, legnagyobb mélysége 10,5 m, míg a víztükör tengerszint feletti magasságát 983 méterben tüntetik fel. A tóba ömlő patakok vízhozamát 1-1,5 m³/perc nagyságúnak állapítják meg. Harminckét évvel később Csíki Károly gyergyószentmiklósi geológus újabb méréseket végez, számításai szerint a tó kerülete: 2800 m, területe: 114676 m², víztömege 587503 m³ és a legnagyobb mélysége 9,7 m, limnológiai adatai teljes egészében hitelesnek mondhatók.

Sajnos a tavak általában rövid életűek, ez alól a Gyilkos-tó sem kivétel. Szerencsés helyzetben van mégis, mert a gátat képező törmelékanyag ellenáll a víz nyomásának. A tó pusztulását két tényező okozza: a természetes feltöltődés és az emberi beavatkozás; az eltelt 160 év alatt a tó felülete több mint felére csökkent. Az is tény sajnos, hogy a tó varázsát megadó facsonkok is elég gyors ütemben pusztulnak. Bojoi I. Mérései alapján (1968) a tó évente 4,88 centiméter vastagságú hordalékkal töltődik fel, ha emberi beavatkozás nem történik, akkor 2080-ra a tó teljesen eltűnik, azaz feltöltődik.

A Gyilkos-tó közelében két másik mesterséges tó is található, mindkettő hordalékfogó gáttal rendelkezik, amelyeknek rendeltetése az, hogy megakadályozzák a Gyilkos-tó további hordalékkal való feltöltődését. A nagyobbik tó területe 16400 m², és a Vereskő-patak völgyében (népiesen Pisztrángos-tó), a másik meg a Juh-patak torkolata közelében található, és a területe 10350 m. Ezeken kívül a Gyilkos-patak szádához is képeztek ki egy kisebb hordalékfogót.

A tó élővilágát főként a fekete pettyes tavi pisztráng (népiesen pér), amely 7-8 kg-ra is megnő, a piros pettyes sebes pisztráng és rákok sokasága alkotja. A Békási-szoros a Gyilkos-tó közvetlen folytatásaként a Békás patak felső szakaszán kialakult kanyon. A Keleti-Kárpátok legszebb, legimpozánsabb harántvölgye. A "lefejezés" (kaptáció) után a régi egyenes lefutású völgyszakaszon magas völgytorzó formájában szárazon maradt. A Békás-patak a pliocénban mélyült be a jura (tithoni mészkő) mészkőfelszínébe. A szurdokvölgy kijáratánál már 200-300 m-re szélesedik a völgy, és nemsokára már puhább kőzetek között folyik a Békás patak. A völgy délnyugat-északkelet irányban szeli át a hegyek kristályos paláira települt tekintélyes vastagságú mészkőrétegeit. A szorost strázsáló sziklafalak a kőzet eróziója, ismételt szeizmikus mozgások és a karsztosodást jellemző folyamatok nyomán keletkeztek. Robert Mayer szerint a Békási-szoros egy felszakadt barlang, Ion Sarcu szerint pedig egy antecedens völgy. A Békás patak főleg a pliocén folyamán mélyült a mészkőösszletbe. Tektonikai törések nyomait felfedezhetjük, számos inflexiós síkkal. Tulajdonképpen a tektonikai hatások és a folyóvízi erózió tökéletes munkáját csodálhatjuk meg a harántvölgy teljes szakaszán. Csaknem valamennyi szikla függőleges oldalával fordul a Békás medre felé, 200-300 m magas falakat alkotva. A környező hegycsúcsok átlagmagassága 1300 m. A Kiscohárd (Suhard) 1352 m, a Csíki Bükk (Varful Fagetul Ciucului) 1267 m, a Szurdok tető (Varful Surduc) 1250 m. A mellékpatakok szurdokvölgyei, mint a Kupás, a Lapos és a Kis-Békás szurdoka, szinte járhatatlanok, szépségük vetekedik a Békási-szoroséval. Torkolatuknál különálló sziklabércsek is képződtek. Ezek közül a leghíresebb az Oltárkö, magassága 1154 m. Az Oltárköt nyugatról a vizesésekkel tarkított vad

Lapos szurdoka határolja, míg déli sziklafala a Békási-szorosra néz. Csúcsára a Békási-szoros legszebb sziklamászó útjai vezetnek.

A Békási-szoros sziklafalai tele vannak repedésekkel, ismeretlen barlangjáratokkal, kürtökkel. Egyetlen nagyobb, járható barlangja a Hóvirág-barlang (Pestera Munticelu), de ott van még a Fekete-barlang, Vízesés-barlang, és még számos kisebb barlang és zsomboly. Közel a Nagy-Békásba való beömlési szakaszhoz a Kis-Békás patakának a vize egy ritkaságszámba menő vad sziklaszorost alakított ki, ahol a felgyorsult víztömeg sok kis vízesést és mély gubbenőt alkotva rohan végig a 60-70 m magasságot is elérő meredek sziklafalak között, majd rendezetlenül össze-vissza dobált hatalmas kötömbökön keresztül szinte észrevétlenül folyik be a Békás-szoroson átfolyó Nagy-Békás patakába. Ez a nehezen járható sziklaszoros a Gyilkos-tó felől, a Békás-szoroson keresztül közelíthető meg. Menetközben a természet alkotta fantasztikus sziklaalakzatokban gyönyörködhetünk, szédítő magasságból pillanthatunk le a mélyben kanyargó országútra. Kb. 4 km megtétele után, jobbkéz felől egy befejezetlen betonhídhöz érkezünk, ahol a sárga jelzést követve nemsokára a Kis-Békás patakához érünk. Innen az út kétfele ágazik. A patak túlsó partján haladó sárga jelzés visszavisz a Gyilkos-tóhoz. A vízi út a szoroson keresztül vezet, ahol a víz évezredes harca zajlik a sziklával. A 10-12 Co -os vizet hamar meg lehet szokni, de a továbbjutás egyre nehezebb lesz. Egyes kötömböket meg lehet mászni, másokat megkerülni. Ügyelni kell a sok kis vízesés által kivájt gubbenőre, mert ezek mélysége meghaladhatja a 2 métert is. Kb. egy órai út után sziklafolyosóhoz érünk, itt már sima víztükör fogad, magasbanyúló mohás sziklafalakkal. A falak közti távolság sokszor nem haladja meg a 3-4 métert. E szakasz után balról egy vízesés látványában gyönyörködhetünk. Az út következő részén is több sziklafolyosón haladunk át. Helyenként a víz olyan teknőket vájt ki, hogy akár fürdőmedencének is beillenek. Az utolsó folyosó után a völgy kiszélesedik Háromkút irányába. A vizet elhagyva, a baloldali ösvényre térve, sárga sávot elérve térhetünk vissza a Gyilkos-tóhoz. A Kis-Békás-szoros bejárására legalkalmasabb időszak az augusztus, mert száraz idő esetén a vízállás alacsonyabb és kevésbé hideg. Bizonytalan időjárás esetén veszélyes, a völgy felső szakaszán lezúduló esetleges felhőszakadás bajba sodorhatja az éppen benttartózkodót. A normális vízszint 2-3 méterrel is emelkedhet, s a szorosba betörő víztömeg mindent magával sodor. Erről tanúskodnak a szûk folyosók sziklapárkányain látható hordalékok. A Kis-Békás szoros kb. 3 óra alatt bejárható.

A Békási-szoros sziklabércein, a sziklák hasadékaiban, a sziklapárkányokon és kőgörgetegein számos ritka és őshonos növényfaj él. Sehol a Kárpátokban nem olyan szembetűnő az erdei fenyő igénytelensége a táplálék és éghajlat iránt, mint éppen itt, a Békási szorosban. A kopár sziklákön is megélő erdei fenyő mintegy számûzöttnek tűnik abból az erdőből, amelyből a lucfenyő kiszorította. Ők a Békási-szoros igazi őrei. De itt él a nehéz szagú boróka is, amely azonos a mediterrán borókával. Levelei pikkelyesek, nem túlevelűek. A Békási-szoros növényritkaságai közé tartoznak tiszafa ligetei, a havasi gyopár és a törpe nőszirm is. A Békási-szoros védett állatai közé tartozik a Fogarasi-havasokból áttelepített zerge, amely igen jól alkalmazkodott a szurdokvölgy vad, járhatatlan sziklás környezetéhez. Ebben a Nemzeti Parkban összesen 522 gerinctelen és 160 gerinces faj él.

A Gyilkos-tói védett terület 966 hektár, mint geológiai ritkaság, a Békási-szoros védett területe pedig 2128 hektár.

Szőke Emília

Válasz Ország Jánosnak
(nyílt levél)

Kedves Jancsi!

Szeretnék válaszolni Neked a Hírmondó 4. számának 11. oldalának első sorában tett utalásos észrevételekre, de először is engeddd meg, hogy mindenki nevében gratuláljak a létrás-tetői túrával kapcsolatban megírt összefoglalódra. Ez utóbbit nem az udvariasság mondatja velem. Tudod, hogy szeretek az Egyesületünkkel kapcsolatos történetekben naprakészen tájékozott lenni. A nevezett túrával kapcsolatban is kérdezősködtem, és legalább 5 helyről kaptam felvilágosítást. Olyan részletes eseménytörténeti képpel azonban, ahogy leírtad az eseményeket még az öt elbeszélés után sem rendelkeztem. Ráadásul mindvégig élveztem az elbeszéléseidet.

Véleményem szerint nagyon fontosak számunkra a írások, mivel: 1. Érdekes és hiteles leírásaiul szolgálnak a tagok és az érdeklődők számára a munkáinkról és a túrákról, ezzel segítik a tagság közötti információáramlást elősegítve ezzel a közösség összetartását. 2. "Irodalmi-esztétikai" élvezetet jelentenek. 3. Tanulságosak a hibák feltárásában így más megmozdulások és túrák esetében komplikációkat előzhetnek meg. 4. Bemutatják a támogatók és szimpatizánsok felé a nehézségeinket, ezzel rendszeresen igazolhatják a támogatásuk értelmét. 5. (Ezt már csak a poén kedvéért) kitöltik a Hírmondó oldalait. A fentiekben ismertetett pozitívumokat szem előtt tartva; nehogy elbátortalanítson Téged, vagy bárkit, hogy - személyes megszólíttatásom okán - más véleményt megfogalmazva reagálok a megjegyzésedre. Sőt várom a viszont reakciókat, illetve a tárgyra vonatkozó javaslatokat.

A lényeg tehát: Az általad említett letolás, miszerint nem volt 50 kobak csak kevesebb nem ajánlható az én figyelmembe ("...Ezt T. Tamás figyelmebe ajánlom..."), mivel én a pontos, illetve a becsülhető létszámot többször is (legalább háromszor) közöltem a szervezésben résztvevőknek, illetve a szervezést vezetőknél. Igaz, hogy az én információm szerint 35-40 főre kellett volna "csak" terveznünk de arról már igazán nem én tehetek, hogy többen érkeztek a túrára. Egyébként azt a választ kaptam a kobakok számára vonatkozóan azoktól, akiket erről kérdeztem, hogy a rendelkezésre álló kb. 30 kobak mellé még megérkezik kb. 20 db. Tehát joggal gondolhattam, hogy jut majd mindenkinek elég fejevédő. Így nem értem, hogy miért róvod fel az én hibámul a kapott megjegyzést?!

Végezetül: a reakcióm nem szeretne személyeskedéssé fajulni (ezért sem említettem neveteket), de mindenképpen szeretne elgondolkozásra, közös megoldáskeresésre felszólítani, hogy elkerülhessük a hasonló félreértéseket, vagy nem profi szervezéseket.

Várva reakciódat, üdvözlettel:

Szolnok, 1999. október 13.

Tarnai Tamás

Kellemes Karácsonyt és Boldog Új Évet kívánunk minden tagunknak és támogatóinknak!

1999-ben az Egyesületünk támogatói voltak:

Cseri Gumiszervíz Kaposvár (Nédli Attila, Medveczky Árpád), Dudari Szénbánya, Duna-Dráva Nemzeti Park, Energizer Magyarország Kft, Hantos Péter JATE Kulturális Titkárság, JATE, Sportkuratórium, Kaposvári Tűzoltóság, Karszt és Barlang Alapítvány, Kiss Péter /Vertikor Alpin Rt./ Környezetvédelmi Alap, Környezetvédelmi és Fejlesztési Intézet, Mecsek

Egyesület, Nédli Béla, Nédli Imre, Pécs Erőmű Rt. Kőszénbánya Zobákakna, Pécsi Kesztyű és Bőrdíszmûipari Szövetkezet, Pro Renovanda Hungariae Alapítvány, Schultz Tamás /Béla Lizing Rt./ Szabó Ferenc, Tarnai Dezső, Tarnai Dezsőné, Tarnai Tamás, Tegzes Zoltán, Víghné Szerf Edit, Wesselényi Miklós Nemzeti Ifjúsági- és Szabadidősport az Egészséges Életmóddért Közalapítvány, Westel Rádiótelefon Kft.